

Nacka kommun
Registrator

Diarienummer KFKS 2011/537-265
Nacka 14-01-14

Samrådsyttrande angående bildandet av naturreservatet Skuruparken

Nacka kommun genomför ett samråd om reviderat naturreservatsförslag för Skuruparken. Detta är **Skuruparkens vänners** yttrande, som är uppdelat på tre avsnitt. I det första gör vi en sammanfattning av situationen i Skuruparken januari 2014. Därefter kommer våra konkreta synpunkter på själva reservatsförslaget. I ett sista avsnitt tar vi upp övriga synpunkter på reservatsbildningen.

Skuruparkens vänner (tidigare Aktionsgruppen Rädda Skuruparken) har i och med detta samrådsyttrande lämnat in tre samrådsyttranden om reservatsbildningen i Skuruparken 2007, 2010 och 2013/14. Grundtexten är densamma 2010 och 2013. Vissa mindre ändringar har gjorts i 2013 års text. I stort sett utgår vi här från vårt yttrande 2010 då det gäller den engelska landskapsparken och kulturlandskapet. Vi åberopar fortfarande vårt yttrande från 2007, där vi argumenterar för den engelska landskapsparken och kulturlandskapet.

I. Sammanfattning av situationen i Skuruparken januari 2014.

Medan reservatsutredningen för Skuruparken pågått, anser vi det angeläget att framföra, vad som hänt i parken under tiden. Nacka kommunfullmäktige fattade i december 2011 ett enhälligt beslut att Skuruparken skulle bli naturreservat. Byggföretaget JM AB och ägarna till fritidshusen överklagade omedelbart reservatsbeslutet. Under överklagandetiden har JM som är markägare gjort allt för att sabotera reservatet. Markägaren slöt 15-årskontrakt med ägarna till fritidshusen, som saknar bygglov. Dessa får enligt kontrakten rätt att disponera en tomt, som de får rätt att odla på, att utvidga och till och med att **bygga** på. Det anges inte i kontrakten att hela Skuruparken är avsedd att bli naturreservat och att interimistiskt förbud gäller. Kontrakten strider mot reservatsbeslutet, där det klart och tydligt står att privatisering av mark inte får förekomma inom reservatet.

JM har till och med uppfört ett svartbygge i parken! Kommunen har ålagt företaget att riva det. Istället har JM överklagat rivningsbeslutet. Ännu ett svartbygge eller "renovering" har tillkommit, som kommunen lämnat utan åtgärd". Att det stred mot det interimistiska förbudet har kommunen i sitt beslut inte beaktat. Flera renoveringar med vinterboning pågår i parken. Bilar lastade med tungt byggmaterial kör sönder vägar och stigar och lämnar även djupa bilspår rakt ut i naturen.

Ägarna till fritidshusen utbjuder sina hus till försäljning genom mäklarfirmor. Priserna har stigit i höjden. Ett hus har utbudits för 1,3 milj. Några hus såldes under 2013.

Mäklarfirmornas utannonsering av arrendekontrakten utan omnämnande av pågående reservatsbildning anser vi oacceptabel.

Är Skuruparken en gång utbyggd bereder det vägen för allt fler och större hus. Markägaren har genom kontrakten skapat förutsättningar för upptrissade priser och **byggverksamhet** i parken. JM har lierat sig med ägarna till fritidshusen.

Nacka kommun har så vitt vi vet hittills förhållit sig passiv till JM:s agerande i parken och säger sig vilja avvakta tills naturreservatet vunnit laga kraft. Vad händer under 2014 om kommunen fortsätter att vara passiv? Vi anser att det är viktigt att kommunen redan nu markerar tydligt mot JM och inte väntar till dess att husvärdena trissats upp och fler illegala fritidshus byggts. Det är kommunens skyldighet såsom tillsynsmyndighet att ingripa mot åtgärder som strider mot det interimistiska förbudet och skadar det blivande naturreservatet.

Kommunen har på senare år visat en tydlig vilja att inrätta ett naturreservat i Skuruparken. Det är dock olyckligt att vi tio år efter Aktionsgruppen Rädda Skuruparkens bildande står inför ett av länsstyrelsen upphävt reservat på grund av formella brister i kommunens hantering av reservatsärendet. Att kommunen i november använde sig av en föråldrad version av reservatsförslaget har medfört ytterligare försening. Länsstyrelsens anmärkningsvärt långa handläggning av överklagandet har avsevärt fördröjt ärendet – ett år och nio månader i första instans. Markägaren JM:s sabotage av naturreservatet kan vara förödande.

Vi efterlyser nya krafttag för att vända denna utveckling. Vi efterlyser en samordning av kommunens hantering av Skuruparksärendet som är spritt på alltför många enheter. Vi efterlyser en tydlig vision och ett långsiktigt helhetsgrepp.

II. Konkreta synpunkter på 2013 års naturreservatsförslag.

Vi vill från början framhålla att vi uppskattar att den engelska landskapsparken och kulturlandskapet skildrats så insiktsfullt och engagerat i det aktuella förslaget. Då det gäller kulturlandskapet och dess betydelse för rekreationen står: "Välhävdade kulturmarker är uppskattade av människor för rekreation och värdefulla för den biologiska mångfalden. Ett landskap som skildrar den historiska markanvändningen ger den lokala kulturhistoriska identiteten ett starkt stöd." (s. 9) Kännedom om de kulturhistoriska sammanhangen förstärker upplevelsevärdet, nämligen att Skuruparken redan på 1700-talet uppskattades som landskapspark. Därför bör kännedom om den engelska landskapsparken spridas till allt fler människor står det vidare i förslaget (s. 11). Vi håller helt och fullt med om detta. Vi har författat en skrift som utförligt behandlat den engelska landskapsparken.

Då det gäller **de privatägda fritidshusens** behandling i de tidigare naturreservatsförslagen, utgick naturreservatsförslaget 2007 från ett reservat utan stugor. I reservatsförslaget från 2010 är detta klart uttalat (s. 10): "Naturreservatsbeslutet innebär att de stugor som finns inom området kommer att avvecklas." Efter samrådet 2010 har kommunen infört en annan formulering av stugfrågan som vi anser vara olycklig: "Målet är att området i så stor utsträckning som möjligt ska vara allmäntillgängligt och att antalet privata stugor på sikt därför ska minimeras, eftersom de har negativ påverkan på rekreativt värde." Uttrycket "minimeras" tillkom så vitt vi vet som en kompromiss. Vi anser att denna formulering, som kan tolkas på olika sätt, bör strykas i 2013 års förslag. Kommunen bör hålla fast vid sitt ställningstagande från 2007 och 2010. Vårt förslag för 2013 är: **De privatägda fritidshusen ska på sikt avvecklas, eftersom de har negativ påverkan på rekreativt värde.** Detta förslag

överensstämmer med reservatets syfte där det står (s.5) : Privatisering av mark som minskar det allmänna rekreativvärdet får inte inrymmas inom reservatet. Några fritidshus av kulturhistoriskt värde, som inte nyttjas privat, bör bevaras.

I de följande avdelningarna går vi igenom förslaget sida för sida:

Föreskrifter. C. Ordningsföreskrifter, s.7:

C1. Vi instämmer. Vi önskar en markering att hänsyn visas vid blomsterplockning och att gullvivan får samma fridlysta status som blåsippan. Den kan lätt bli helt bortplockad.

C6. Det är förbjudet att cykla annat än på anlagd väg. Vi instämmer.

C7. " göra upp eld annat än på anvisad plats eller i medhavd grill." Vi kan möjligen gå med på medhavd grill om den används på anvisad plats.

Skäl för beslut, prioriterade värden s 8.

"Området utgör den centrala delen av en historisk engelsk landskapspark från sent 1700-tal." I stället för "den centrala delen" bör stå "landskapsdelen". (Se Det historiska landskapet s.22 : Intill själva Skuru gård ritade Piper en mer anlagd del av parken med en stor böljande gräsmatta och slingrande promenadvägar. Till detta fogade Råberh och Piper landskapsdelen, det vill säga skogs-och hagmarker, där djuren betade – det som är den nuvarande Skuruparken. Promenadvägarna sammanband de två delarna.)

Överensstämmelse med ÖP och DP s.9: "Strandskydd gäller för stor del av området" bör ändras till " största delen av området". Se karta s. 26.

Avgränsning s. 10 : Vi är införstådda med att Trafikverkets projektering av nya Skurubron får konsekvenser för gränsdragningen av reservatet. Men minsta möjliga intrång på reservatets område får ske.

"I områdets västra del föreslås att all obebyggd mark innefattas i reservatet för att förhindra upplevelsemässigt störande ingrepp längs gångvägen", står det i förslaget. Till detta bör tilläggas: "Det är speciellt den sydvästra delen av parken under det mäktiga berget som är synnerligen skyddsvärd. Där utbreder sig ett unikt ädellövträdsbälte av ek, lind, alm och hassel med marken täckt av blåsippor."

Kulturhistoriskt värde i den engelska landskapsparken s.13

Vi uppskattar den välformulerade inledningen till detta kapitel. Vi håller med om att "Skuruparken kan betecknas som en enhet, där hela området är av kulturhistoriskt värde, vilket innebär att det finns svårigheter att gradera värdet inom delområden." Därför har det varit svårt att göra en kulturvärdeskarta med klassindelningar. Den västra delen och hela den södra delen samt den nordöstra delen har de högsta naturvärdena främst genom de gamla stora ekarna, något som framgår av naturvärdeskartan. S.19. Då bör de också ha de största kulturvärdena på kulturvärdeskartan på sid 12. Så är ingalunda fallet eller endast till en viss del. Vägen runt hela parken från väst till öst som Råberg uttritad och som Linnerhielm färdades på och som till stor del finns kvar idag, borde också ingå i högsta kulturvärdesklass.

Markanvändning. Odlingshistoria s.17

Vi uppskattar den tänkvärda inledningen: "Skuruparken utgör ett fragment av ett landskap där gammelekar var långt vanligare än idag. Naturtypen med sina höga värden ur såväl natur-, kultur- som rekreationssynpunkt nybildas knappast alls i vardagslandskapet utan är en produkt av den historiska markanvändningen."

Sista raden sista stycket strykes:---" troligen inom vad som idag är båtuppläggningsområde". De historiska kartorna utvisar ett annat läge. Därtill har vi landhöjningen.

Biologiska värden s18.

Intressant inledning. Naturvärdeskartan och naturvärdesklassificeringen är desamma som i naturreservatsförslaget 2007. Vi framförde då vissa kritiska synpunkter på dem i vårt remissvar, som vi inte behöver upprepa här.

Skötselplan

Skötselplanen är kortfattad. Den förutsätter att många avgöranden fattas på plats ute i parken. Vi anser det lämpligt att man för verkställandet av skötselplanen anlitar dem som är speciellt sakkunniga på engelska landskapsparker och kulturlandskapet. Vi ser helst, att en landskapsarkitekt för de estetiska värdena och en biolog för den biologiska mångfalden, tillsammans åtar sig arbetet.

Zonering s.32

Vi föreslår att följande mening på s. 34 stryks:" Enstaka stugor av kulturhistoriskt värde kan komma att inrymmas inom zon 2 på beslutskartan." En eventuellt bevarad stuga av kulturhistoriskt värde bör inte låsas till zon 2 anser vi. Vi noterar att zon 2 minskats i jämförelse med förslaget från 2007. Detta kan bidra till vissa låsningar. Överhuvudtaget ifrågasätter vi förfaringsättet med zonindelning.

Skötselområden. 1. Öppen gräsmark. Mål.

S.33: "Gränser mot mer slutna mark bör till delar ha flerskiktade bryn med bärande buskarter som slån och rosor." Vi önskar inte flerskiktade bryn utan en mer successiv övergång från öppen till slutna mark. På vissa ställen kan buskar och snår vara kvar för djurlivet.

3. Ädellövlundar, s 34. Skötselområdeskarta, s.37

Ett mindre kärnområde kan betecknas som ädellövlund. Övriga områden bör öppnas upp med hänsyn till det äldre trädbeståndets utveckling, främst ek och tall. Överensstämmelse med naturvärdesklass 1 bör beaktas.

Övrig gallring och skötsel som skötselområde 2.Halvöppen gräsmark. Strandnära promenadstråk bör öppnas upp.

Gångvägar . Belysning, s.35.

"Belysning ska finnas på huvudgångstråk enligt skötselplanekarta,"s.39 Vi håller med om detta, men vi anser att den bör vara så diskret som möjligt och så skonsam för hälsan som möjligt. Föratt inte störa sommarhalvårets ljusa kvällar och nätter föreslår vi att belysningen endast är tänd under vinterhalvåret.

III. Övriga synpunkter på reservatsbildningen.

Det interimistiska förbudet löper ut i december 2014. Det är därför skäligt att man ser över formuleringarna. Vi anser att följande formulering ändras: "Åtgärder som förbjuds ska vara de som anges i A-delen i föreskrifterna till det beslutade naturreservatet." (KS prot 11-11-28) A-föreskrifterna utgår från ett redan existerande reservat och blir tandlösa i ett reservat som ännu ej vunnit laga kraft. I stället bör stå i överensstämmelse med 7 kap 24 § miljöbalken: Åtgärder som förbjuds är de som strider mot reservatets syfte.

Slutligen anser vi det angeläget att de olika parterna i Skuruparken möts för att söka nå en lösning av Skuruparksfrågan.

Skuruparkens vänners slutreflexioner om den engelska landskapsparken.

I naturreservatets västra del rinner bäcken från Bastusjön. Den är nu kulverterad. De lovprisade **cascaderna** från 1700-talet synes inte kunna återskapas. Men att på något ställe öppna upp den kulverterade bäcken skulle göra hela landskapet livfullare.

Carl Råbergh och Fredrik Magnus Piper lät anlägga den engelska landskapsparken vid Skuru gård. Skuruparkens natur var en spännande natur, med omväxlande öppna böljande dalgångar, slutna raviner och höga berg - en natur att uppleva och inspireras av. Den gav också stillhet och ro. Piper och Råbergh var före sin tid. De föregrep ett rekreationsbehov som blivit allt större och viktigare i det moderna samhället.

För Skuruparkens vännar
Gunilla Ingmar, ordf

Detta yttrande har lagts ut på webben: www.skuruparken.se

Skuruparkens vännar
c/o Gunilla Ingmar, Fasanv 29, 13144 Nacka; tel 08-7169875; gunilla.ingmar@comhem.se